

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some minor creases and discoloration, characteristic of old paper. There is no text or other markings on the page.

Լամարտը, 30 հոկտեմբերի
Տեղի հայրը Ժ. Գրիգորի Գրիգորյանը և
զայի անձինքները գրեթե ամբողջ
անկախ, կիսաանկախ, փոքրերով թա-
թախված:

Մանկավարժական խորհուրդը, կամենա-
լով այդ շատ խղճով գրագրության ձևա-
նիշ և հարստացնել, իր կայացրած փոքր-
նիշերը մեղմորեն ուղղելով, ձևիկ խաչա-
նիշ ընտրեց գրագրության և որոշեց մա-
մուլի միջոցով կոչ անել հայ հեղինակնե-
րին, խնդրելով մի-մի օրինակ իրանց հրա-
տարակութենական շուկա ուղարկել յի-
շու գրագրության օգտին այն ճանգով
Kamaryu, Arx. yuyun, ամս. 1908. Նույն-
նիշի մասին տեղեկություն կը տրվի լրա-
գրութեան մէջ:

Սրա հետ պարզեց համարում շուր-
հակութիւն յայտնել նորոշումը գրագրա-
նականութեան, որ ինչ հետ աշխատեց գրե-
րը արձանագրել և կարելի բերել:
Շուրհակութիւն և տեսուչ Տեղեկան
մասնակցութեան, որ գալով Լամարտը պա-
հառաւ, իր համարում շուրհակութեան
անհետեւ Գրիգորի համար յարմարութե-
րը չենք չը ձգելու պատճառով՝ Գրիգորը ուշ
բացվեց կանոնադր. ուսումը հոկտեմբերի
10-ին է կապել:

Գրիգորի բացման գործին և միջոցա-
նակութեան և սիրայովոր պատրաստակա-
նութեանը տեղի գործակալ Ներսէս Զա-
Տեղեկանութեան և նրա եղբայր Սինիս-
թիւնը, որոնց նախագիտ անկեղծ շնորհակա-
լութիւն:

Լամարտը հայ, ծն. Գրիգորի աւուստուցի
Գրիգոր Բալասանյան

Աղբն (Գրմանիս), 11 նոյեմ. (ն. տ.)
Ես տեղեկութեան ստացայ, որ կողի-
ստան լրագրութեան մէջում յարձակվել են
գոյություն եղունակ Տեղեկանութեան վրայ
իրեն թէ նա հանդուրժող կաթողիկոս նոր-
ին սրբութեան Մատթէոս Բարեբրանիս
կոչած լինի ճշմարտութեան լրագրութեան:

Յօդուածագիրը իրեն ապացուց մատնացող է
եղի (մտնորդար Գրագրութեան) «Das
Notwendige Liebeswerk» թերթի 4-րդ հա-
մարի մէջ տպւած համակի վրա: Ես խնդ-
րում եմ ձեռնարկել, յանուն ճշմարտութեան,
չարտադրել ձեր յարգելի ընթերցողներին, որ
այդ նամակը հեղինակ գոյություն Տեղեկա-
նականը չէ:

Տեղեկանութեան յարգանքներ իմ թեր-
թում միշտ տպագրւում են իր ստորա-
գրութեամբ:

Հրատարակիչ՝ «Das Notwendige Liebes-
werk» թերթի

ՃԵՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ 1894 թ. ՆՈՅԵՄ. ՃԵՄԱՐՏՈՒ
ՆՈՒՄ ԱՌԱՋԱՅԻՄ ՆՈՒՄ ԳՈՐԾԱՆԻՍ ԳՈՐԾԱՆԻՍ

«Հօրիցի» № 227-ում «Ճշմարտու-
թիւնը» վերաբերող տպագրած իմ մի
նամակով Արսէն Լամարտը 1894 թ.
նոյեմբերին ձեռնարկում է, հաստատա-
նի տեղեկութեան օրով ձգած խոստու-
թեան ժամանակ մի խումբ աշխատող-
ները արձակման ամբողջ պատասխանա-
տուութիւնը կարգաւ կապակցութեան վրա
է դնում, վերջապէս իր նամակը հետե-
ւակ վաճառելով: Այս մեղադրանքը յայ-
տարարութեան անում եմ իսկական աղ-
բիւրդից: Ստանալով այն տպագրութե-
անը, թէ «Իսկական աղբիւր» անունով
տակ է, հաստատան է անհարկւած, մա-
նասնակը որ այդպէս ընդունել էին և ու-
րիշները, նուազանց կարելի համարեց ին-
մի է, հաստատան է «Ճշմարտութեան»
անձամբ վերահասու լինելու համար ա-
ռուկապէս այն պատճառով, որ այդ
դէպքին ինչ այդ կերպը յայտնելու և
լուրջ չեմ համարում դիմումս արդիւնքը
հաղորդել ընթերցողներին:

«Թէ Լամարտը մեղ մտա գնալ ուրիշ,
—ասաց Կոստանտինը մտաւորապէս—
բայց ես նրան այդպիսի բան չեմ ասել:
չեմ յիշում, թէ մեր տանը նրա ներկայու-
թեանը այդ դէպքին մասին խոսակցութեան
կազմ լինել ձեռք է, ի հարկէ, որ այդ ժա-
մանակ ես հիշումը պատկած եմ եղել: Ես
կայն ձրտեցի զիստ և ուրիշ է լինի Լա-
մարտը այդ բանը և չը գիտեմ, այսօր
կանոն, որ իմ անմեղակցութեան այդ գոր-
ծում ուրիշ շատերն են յայտնել և դա-
ւած և ես այդ մասին լսել եմ նոյնիսկ ինչ
շատ հակառակ մարդկանցից: Ինչ վերաբ-
րում է այն յայտարարութեան, թէ աշա-
կերտներ արձակելու ընթերցողները ու
հայրապետական կոնգրէսը ձեռք բերող կա-
րգաւ վարդ. է եղի, այս ևս զրան չեմ
հաստատում: չեմ հաստատում այն պատճառով,
որ այդ մեղադրանքը չիմք է ծանալի այն
փաստը, որ կարգաւ վարդապետ տեղի
օգնական էր այդ ժամանակ իսկ այդ փա-
ստը շատ թոյլ էր դեռ պէտք է ապացուցա-
նել, որ կարգաւ վարդապետի վրա է
ծանրանում այդ գործի պատասխանատու-
թիւնը: Ինչ այնքան է յայտնի, որ խոս-
տութեանը յետոյ և իմ հիշումը ժամանակ
մանկավարժական փողով արձակման որո-
շում է տուել 14 հոգու համար միայն:
մանկավարժական փողով իր բոլոր ան-
համեմատ ուրեմն զրանց համար է պա-
տասխանատու: Այնուհետև կապակցութեան
մասնագործը, որ կազմվել էր այդ դէպք
քննելու և որի անդամներն էին Մեքսի-
կայից, Սմաթան, Ներսէս եւ: Ուղղա-
վարեան, Սարգիս եւ: Տեղեկանութեան և
Կիւրիկ եւ: Սրանցից, արձակել է տակին
21 հոգու, իսկ միւս հետագայները իրանց
կազմով են գնացել՝ ըստ ձեռնարկական
հրահանգ ստորութեան, կամենալով դա-
նով իրանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:
Նրա պատճառներին Տեղեկագիրը գրված է
գրադար լեզուով:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքիս, —ասաց
Կոստանտինը և փնտրելով՝ գտաւ այն ու
կարգաւ վերջը վերաբերելու կտրուկը:

Սիւսեանց ընկերների արձակումը խախ-
նել տալ: Այս բոլորի մասին կարծիք իմ
այն տարվայ վերջը (1894 թ. մայիսին)
կաթողիկոսին ներկայացրած տեղեկագրի
մէջ յիշատակում է ինքի